

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยประยุกต์ใช้เทคนิค กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Appreciate Influence Control : AIC) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้ป่วยมีความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง และมีพฤติกรรมในการดูแลตนเองได้ถูกต้อง 2) เพื่อพัฒนาศักยภาพการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลผู้ป่วย อสม. บุคลากรสาธารณสุข และสมาชิกเทศบาลตำบล 3) เพื่อศึกษาผลการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ มีประชากรสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 79 คน ประกอบด้วย ผู้ป่วย 41 คน ผู้ดูแลผู้ป่วย 30 คน อสม. 5 คน บุคลากรสาธารณสุข 2 คน และสมาชิกเทศบาลตำบลบางน้ำเชี่ยว 1 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม 2550 ถึง เดือนมีนาคม 2551 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนาการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Paired t-test ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา มีผลการศึกษา ดังนี้

สถานการณ์ก่อนการพัฒนาศักยภาพ พบว่า ผู้ป่วยมีความรู้และมีพฤติกรรมในการดูแลตนเองอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนน 58.78 (12.64) และ 59.74 (5.17) ตามลำดับ ผู้ดูแลผู้ป่วยมีความรู้อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนน 59.83 (9.14) ดังนั้นจึงได้จัดประชุมวางแผนแบบมีส่วนร่วม (AIC) และได้โครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพ จำนวน 5 โครงการ ดังนี้ 1) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง ทำให้ผู้ป่วยมีความรู้และดูแลตนเองได้ถูกต้องเพิ่มมากขึ้น 2) โครงการบริการประทับใจ ทำให้เทศบาลตำบลบางน้ำเชี่ยว มีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย 3) โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุและผู้ดูแลผู้ป่วย ทำให้ผู้ป่วยและผู้ดูแลผู้ป่วยมีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ และมีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ 4) โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดูแลตนเองของผู้ป่วย 5) โครงการกินดีมีสุขเพื่อควบคุมระดับความดันโลหิต ทำให้ผู้ป่วยเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมารับประทานอาหาร และการประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ พบว่า ผู้ป่วย มีความรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคะแนน 90.48 (9.06) โดยมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.0001$, 95% CI = 27.02-36.40) และมีพฤติกรรมในการดูแลตนเองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคะแนน 86.17 (7.01) โดยมีพฤติกรรมในการดูแลตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.0001$, 95% CI = 24.01-28.84) และด้านผู้ดูแลผู้ป่วย มีความรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคะแนน 86.83 (8.85) โดยมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.0001$, 95% CI = 22.88-31.11)

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ทำให้ผู้ป่วยมีความรู้และมีพฤติกรรมในการดูแลตนเองได้ถูกต้องเหมาะสม ผู้ดูแลผู้ป่วย อสม. และสมาชิกเทศบาลตำบลบางน้ำเชี่ยว เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ

The objectives of action research by applying appreciate influence control: AIC were, 1) patients with essential hypertension had knowledge of hypertension disease and had correct for self care, 2) potential development for self care patients with essential hypertension to be participated from caregivers, public health volunteers, health personnels and member of municipality, 3) to be studied the result of participation in potential development for self care patients with essential hypertension. The study population consisted of 41 patients with essential hypertension, 30 caregivers, 5 public health volunteers, 2 health personnels and 1 member of municipality bangnumcheaw. Data were collected: during October, 2007. to March, 2008. Frequencies, percentages, means, standard deviation and paired t – test were used for quantitatively data analysis. Content analysis was used for in-depth interview data and group discussion data .

The situation before development, the patients with essential hypertension had knowledge and self care at low level mean=58.78(12.64) and mean=59.74(5.17) respectively, the caregivers had knowledge at low level mean=59.83(9.14). Therefore had 5 projects for potential development from AIC technique as follows 1) Knowledge of hypertension disease training project, outcome patients had increase of knowledge and correct for self care. 2) Impressive service project, outcome participation for self care patient with municipality Bangnumcheaw. 3)Patients with essential hypertension and caregivers to exercise for health project, outcome patients and caregivers had good health of body and mind , had permanent exercise. 4) Friend to friend project, outcome patients for self care experience to exchange on stage. 5) Blood pressure control by happy to eating project, outcome patients had change of eating behavior. The results found that after the development , the patients had knowledge at high level mean=90.48(9.06) . The significant was increase of knowledge (p-value = 0.0001, 95% CI = 3.68 – 9.73) . The patients had self care at high level mean=86.17(7.01). The significant was increase of self care (p-value < 0.0001, 95% CI = 1.70 – 3.69). The caregivers had knowledge at high level mean=86.83(8.85) . The significant was increase of knowledge (p-value < 0.0001, 95% CI = 8.31 – 14.68).

The potential development by participation for self care patients with essential hypertension by applying AIC technique could be made patients with essential hypertension had knowledge of hypertension disease and had correct for self care. The participation for self care patient with essential hypertension from caregivers, public health volunteers, health personnels and member of municipality Bangnumcheaw.